

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Рамазанова Уляна Василівна, ад'юнкт кафедри адміністративного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

Одним з головних елементів адміністративно-правового статусу громадських об'єднань є сукупність прав та обов'язків, які визначають компетенцію та обсяг повноважень останніх під час здійснення безпосередньо своєї діяльності.

Так, права та обов'язки людини і громадянина є наріжним каменем соціальних перетворень, шляхом яких вибудовувалося сучасне громадянське суспільство. Протягом XX століття вони перетворилися з сутнісної ознаки західної, європейської цивілізації, на універсальну цінність, що визнається всепланетним людством. Про це свідчать, зокрема, численні нормативно-правові акти.

Конституція України у ст. 36 закріплює право громадянина на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації для здійснення і захисту своїх прав і свобод та задоволення політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів.

А ст. 3 Конституції України зазначається, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Конституційно-правова регламентація прав та обов'язків громадських об'єднань має відповідати ролі, яку вони виконують у суспільстві. Замало задекларувати «ти маєш право», потрібно «надати можливість користуватися цим правом» [1, с. 201].

Права та обов'язки громадських об'єднань визначені Конституцією України і частково систематизовані Законом України «Про громадські об'єднання».

Для з'ясування сутності прав та обов'язків громадських об'єднань, на нашу думку, слід перш за все визначити поняття «права», «права особи», «права громадських об'єднань», «обов'язки», «обов'язки особи» та «обов'язки громадських об'єднань».

Питання прав і обов'язків особи нині є найважливішою проблемою внутрішньої та зовнішньої політики всіх держав світової співдружності. Саме стан справ у сфері забезпечення прав і обов'язків особи, їх практичної реалізації є тим критерієм, за яким оцінюється рівень демократичного розвитку будь-якої держави й суспільства в цілому.

Саме тому, слід визначити, що права – це визнані суспільством і забезпечені всією системою суспільного життя форми та способи людської самореалізації: те, що існує як усталені і незаперечні і загальновизнані можливості для людини вчиняти так чи інакше. Як слушно зауважував І. Г. Фіхте, про права можна говорити лише настільки, наскільки люди мисляться у взаємних відносинах один з іншим [2, с. 196].

У правовій науці чимало наукових праць присвячено проблемі теорії прав та обов'язків будь-яких інститутів. Наприклад, через дослідження поняття «права, свободи та обов'язки людини і громадянина» [3, с. 4], «права людини» [4, с. 85-90; 5, с. 9], «права та обов'язки політичних партій» можна визначити, що права особи – це її можливості, які необхідні для її нормального існування та розвитку.

Отже, з метою заповнення прогалини у визначенні поняття «права особи», на нашу думку, слід запровадити зазначене поняття у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні «право особи» – це комплекс прав, свобод та охоронюваних законом інтересів людини і громадянина, які виникають у зв'язку із задоволенням людиною або громадянином своїх потреб та ставить особу у статус суб'єкта адміністративних правовідносин. У вузькому розумінні «право особи» – це суб'єктивне право, яке виникає у зв'язку із реалізацією людиною або громадянином свого адміністративно-правового статусу.

Список використаних джерел:

1. Кафарський В. І. Політичні партії України : конституційно-правове регулювання та діяльності : монографія / В. І. Кафарський. – К. : Логос, 2008. – 560 с.

2. Фихте И. Г. К вечному миру // Трактаты о вечном мире / И. Г. Фихте – М. : Изд-во соц.-эк. лит-ры, 1963. – 360 с.
3. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / [за ред. Ю. С. Шемшученка]. – К. : Вид-во «Юридична думка», 2008. – 252 с.
4. Теорія держави і права. Академічний курс : підруч. / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
5. Рабинович П. М. Основи загальної теорії права і держави : посібн. [для студ. спец. «Правознавство»] / П. М. Рабинович. – К. : Атіка, 2001. – 236 с.

СУДОВА ВЛАДА УКРАЇНИ І СУЧАСНІ СОЦІОКУЛЬТУРНІ ВИКЛИКИ

Чернушенко Ольга Валентинівна, ад'юнкт кафедри філософії та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, перший проректор з навчально-методичної та наукової роботи Національної академії внутрішніх справ *Черней В.В.*

Потреба судової влади України у удосконаленні не потребує спеціального обґрунтування. Аргументів на користь неефективності або недосконалості (від емпіричних даних до затеоретизованих узагальнень) можна достатньо знайти як в філософській, так і у юридичній літературі, а також у чисельних програмних документах. Щодо оцінки та сприйняття судової влади на теренах України, то безсумнівним є і те, що її образ сьогодні сформований, при цьому з превалюванням негативних тенденцій та образів. Основними чинниками, які впливають на формування негативного образу судової влади, на наш погляд, є явища правового популізму і правового нігілізму, які суттєво підривають авторитет і довіру до судової влади. Такий стан речей і є серйозною підставою для проведення як теоретичних пошуків шляхів удосконалення судової влади в Україні, так і практичних кроків реалізації і втілення цього покращення. Процеси осмислення реального стану судової влади в Україні ставлять нас перед розробкою питання про належне і суще в сфері цієї гідки влади. Судова влада в Україні: по-перше, одна із національних судових влад; по-друге, правове життя судової влади детермінується політичним та економічним контекстами, в межах яких вона формується і функціонує; по, третє, в Україні суди часто не забезпечують верховенство права.

Національна судова влада в Україні в її нинішньому виявленні значною мірою є явищем глобалізації політико-життя. Вона не є результатом історичного розвитку ідей вітчизняного правосуддя. На сьогодні ця гідка влади швидше є формально закріпленим продуктом іншого соціокультурного процесу: в основу сучасної теорії і практики судової влади покладені західноєвропейські взірці. Але при цьому не враховується, що у Західній Європі знання та прийоми розподілу влад у правовій державі є природним процесом, який відображав розвиток самого західноєвропейського суспільства і західноєвропейського правового суб'єкта. Як відомо, європейський суб'єкт права живе в «моноцентричній культурі», в якій право є альфіою та омегою, і який ідентифікує себе з раціональним правом. Еволюційність важливих європейських політико-правових інститутів відображала конкретний рівень розвитку соціального порядку і ментальності народів. Формування, розвиток судової влади та встановлення її правового статусу визначається конкретними соціокультурними і конкретно-історичними умовами. Основними чинниками, які визначають змістове наповнення судової влади у конкретних суспільствах, є: ідеологічні настанови, особливості менталітету, система моральних цінностей тощо. Історично сформовані моделі судової влади (видлені з певною умовністю), відображають конкретно-історичні реалії функціонування і реалізації судової влади, а також містять інформацію про ідеали та цінності цієї влади. Судова влада невіддільна від етнокультурних традицій, від панівних уявлень про суд і справедливість.

Для сучасної України принцип розподілу влад є виявом безальтернативного проекту глобалізації, який не враховує національну самобутність та правові традиції кожної конкретної держави. Саме тому, незважаючи на те, що у Конституції України зафіксоване і формально оформлене європейсько-ліберальне тлумачення судової влади та її місце в державі, а також на процес широкої легітимізації загальнодемократичних правових цінностей, існування судової влади саме в європейському вигляді в Україні залишається проблематичним. Сучасні дискусії про судову владу в